

Предложения за промяна на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014- 2020 г. – ЕСФ

Актуално състояние	Предложение за промяна	Обосновка
Раздел 1. Промяна в стратегията на програмата		
1. Промяна и допълнение на текстове, свързани с позовавания на нормативни документи дефиниращи потребности в програмата като цяло.		3. Много от нормативните документи (като ИСИС, Закона за предучилищно и училищно образование и др.) заложили в стратегията на програмата са вече приети. Други документи (като Националната пътна карта за научна инфраструктура, Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и др.) са актуализирани.
Раздел 2. Приоритетни оси		
Приоритетна ос 2		
10i - Намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование, включващо (формални, неформални и самостоятелни) начини на учене за повторно включване в образователната система и системата на обучение		
Индикатори за резултат: 1. P2121 „Намаление на дела на Преждевременно напусналите училище (ПНУ) от лицата на възраст между 18 и 24 г., включени в дейности по ОП“; 2. P2122 „Групов нетен коефициент на записване в отделните етапи на	Предлага се индикаторите да отпаднат, като бъдат заменени с индикатор за резултат „Относителен дял на учениците напуснали по необективни причини формалното образование от общия брой ученици“	1. Съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз (2011/С 191/01 от 28.06.2011 г.), Официален вестник на Европейския съюз, брой С 191/1 от 1.07.2011 като „преждевременно напуснали училище“ се определят лицата между 18 и 24 години, завършили едва основно образование или по-ниска образователна степен, и които вече не участват в никаква форма на образование или обучение. В ОП НОИР мерки касаещи инвестиционен приоритет 10i са насочени към обхват на ученици във всички етапи на училищното образование или ученици до 18 годишна възраст. Мерките по този инвестиционен приоритет са насочени към синергия със Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, като насоченост в три направления:

<p>образование – начален етап“</p> <p>3. P2123 „Групов нетен коефициент на записване в отделните етапи на образование прогимназиален етап“</p> <p>4. P2124 „Групов нетен коефициент на записване в отделните етапи на образование - гимназиален етап“</p> <p>5. P2125 „Групов нетен коефициент на записване в отделните етапи на образование - професионално обучение“</p>		<ul style="list-style-type: none"> - превенция- която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на училище, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст до завършване на средното образование; - интервенция- която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните ученици. <p>С оглед на специфичната цел на инвестиционния приоритет, а именно намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище, предложеният индикатор „Относителен дял на учениците, напуснали по необективни причини формалното образование от общия брой ученици“ би имал релевантен и обективен принос в изпълнението на целите на инвестиционния приоритет.</p> <p>Постигането на относителен дял на преждевременно напусналите училище от лицата на възраст между 18 и 24 г. от 11% зависи не само от изпълнението на ОП НОИР, а и от изпълнението на още множество мерки и политики в страната. Мерките по програмата са насочени към задържането на учениците в училище, а не обхващането на напусналите на възраст 18-24 г.</p> <p>2. в Закона за предучилищното и училищното образование Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г., изм. и доп., бр. 98 от 9.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., изм., бр. 105 от 30.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г. са променени образователните етапи, като те вече не са релевантни на заложените индикатори свързани с нетните коефициенти.</p> <p>Нетните коефициенти са пряко обвързани и с демографските показатели. Тенденцията в тях е негативна. Тези показатели се</p>
--	--	---

		изчисляват в процент като отношение на броя на учащите (например прогимназиалния етап на основното образование (V-VIII клас, МСКО-2) във възрастовата група 11-14 години) към броя на населението в същата възрастова група. Целта на инвестиционния приоритет е предотвратяване на преждевременното напускане на училище, а не увеличаване на нетните коефициенти на записване. Затова предложеният показател „Относителен дял на учениците напуснали по необективни причини формалното образование от общия брой ученици“ ще показва реално каква част от лицата са напуснали образованието и какъв е приноса на програмата в намалението на този относителен дял. Предложеният индикатор вече бе включен успешно в проект „BG05M20P001-2.004-0004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (Твоят час) - фаза I“
Инвестиционен приоритет: 10iii - Подобряване на равния достъп до учене през целия живот за всички възрастови групи чрез формални, неформални и самостоятелни начини, усъвършенстване на знанията, уменията и квалификацията на работната сила, и насърчаване на гъвкави начини за учене, включително чрез напътствия за кариерно развитие и валидиране на придобитата квалификация.		
1. Индикатор за изпълнение: „Лица, желаещи да валидират знания, умения и компетентности“	Предлага се индикаторите да отпаднат	В Плана за действие 2015-2020 г. на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение в Република България няма заложили мерки за валидиране на знания, умения и компетентности. В приоритетно направление 3 на Стратегията са заложили мерки за изграждане на система за валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене. Като срок е посочен 2015 г. системата е изградена със средства от държавния бюджет и ОПРЧР 2007-2013. Поради тези причини отпада първоначално идентифицираната нужда от актуализиране на националната система за валидиране и насърчаване валидирането на знания, умения и компетентности със средства от ОПНОИР.
2. Индикатор за резултат: „Дял на лицата, от включените в дейности по ОП, валидирали знания, умения и компетентности“		

<p>3. Студенти, обучаващи се в област на висше образование „педагогически науки“</p>	<p>Предлага се индикаторът да отпадне</p>	<p>В стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2014-2020 г., която е един от основните нормативни документи при изготвянето на стратегията на ОП НОИР няма заложена национална цел за повишаване на студентите обучаващи се в област на висше образование „педагогически науки“. Като основна цел на стратегията, както и на стратегия „Европа 2020“ е подобряване на достъпа и увеличаване на дела на завършилите висше образование, като генерална съвкупност, а не по професионални направления. През учебната 2017/2018 г. броят на студентите, обучаващи се в област на висше образование „педагогически науки“ е 18 727 (почти същият брой е и през учебната 2012/2013 г.), като тази стойност е съществено по-ниска от планираната стойност от 28 000. Националният статистически институт периодично разработва дългосрочни прогнози както за общия брой на населението на страната, така и по отделни възрастови групи (по-точно по 5 годишни възрастови групи). Прогнозите се разработват в 3 варианта. Всеки един от разработените варианти на прогнозата на населението показва, че общият брой на населението значително ще намалява, а в частност с високи темпове ще намалява и населението до 19 навършени години. Това означава, че в бъдеще общият брой на учениците и студентите ще следва тенденция към намаление, а това от своя страна прави показателя нерелевантен към поставените цели пред инвестиционния приоритет и програмата като цяло.</p> <p>В допълнение логиката на финансовата интервенция е, че „инвестициите в развитието на човешките ресурси в образованието и обучението спомагат за повишаване подготовката на висококвалифицирани кадри, което стимулира икономическия растеж и развитието на конкурентоспособността на икономиката“ Освен това е посочено, че чрез инвестиционния приоритет се очаква да бъде повишена съществено квалификацията на заетите в сектора на образованието, което е важно условие за цялостното развитие на</p>
--	---	---

		висшето образование в страната. За съжаление общият брой на студентите, обучаващи се в област на висше образование „педагогически науки“, не кореспондира със заложената логика, което е в посока по-скоро повишаване на подготовката и квалификацията, а не толкова в увеличаване на броя студенти.
Ученици, обхванати от дейности за кариерно ориентиране по ОП- целева стойност за 2023 г. в рамката за изпълнение - 200 000	Предлага се промяна на целевата стойност за 2023 г. в рамката за изпълнение на 160 000	Предлаганата промяна е свързана с идентифицирано разминаване между стойността на показателя за 2023 г., записана в таблица 6 „Рамка на изпълнението“ на приоритетна ос 2 и таблица 5 „Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението“ по инвестиционен приоритет 10iii. Следва да се има предвид, че водеща е таблица 5, тъй като рамката за изпълнение трябва да включва индикатори, които съответстват на приоритетната ос. В този смисъл рамката за изпълнение не може да включва кумулативно по-високи стойности за индикаторите от тези записани в таблица 5. Посочената целева стойност от 200 000 ученика в рамката за изпълнение представлява явна техническа грешка.
10iv - Подобряване на адекватността на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда, улесняване на прехода от образование към работа и укрепване на системите за професионалното образование и обучение, както и тяхното качество, включително чрез механизми за предвиждане на уменията, адаптиране на учебните програми и създаване и развитие на основаващи се на работата системи за учене, включително двойни системи на учене и схеми за стаж.		
1. Индикатор за резултат: „Дял на учениците в гимназиален етап, обучаващи се в професионални гимназии от включените в дейности по ОП“	Да се промени на: „Дял на учениците в гимназиален етап, обучаващи се в професионални гимназии и паралелки“	Обективната характеристика на образователната система и логиката на ОП НОИР конструират невъзможност 51% от учениците в гимназиален етап, включени в дейности по ОП НОИР, да бъдат обучаващи се в професионални гимназии. Повече от половината ученици на национално ниво се обучават в професионални гимназии и паралелки. Включените ученици в дейности по ОП НОИР трябва да подобрят показателя на национално ниво, като общ дял на обучаващите се в професионални

		гимназии и паралелки, а не да бъдат повече от половината включени в мерките ученици.
<p>2. Индикатор за резултат:</p> <p>„Студенти, обучаващи се в технически специалности от включените в дейности по ОП“</p>	Предлага се индикатора да отпадне	<p>Логиката на интервенцията се свързва основно с повишаване подготовката на висококвалифицирани кадри, а не с увеличаване на броя или дела на студентите в едни или други направления. Освен това броя на студентите зависи от много други фактори, които не могат да бъдат контролирани чрез ОП „НОИР“, като прием на студенти и качество на образованието, пазар на труда и други.</p> <p>В допълнение:</p> <ol style="list-style-type: none"> увеличаването на относителния дял на студентите в технически специалности е свързано с промяна на структурата на икономиката, съответно до евентуална промяна на пазара на труда и атрактивността на тези специалности, което изисква значително дълъг период от време. разкриването на нови специалности е дълъг процес, който изисква разкриването на нови академични длъжности във висшите училища. Приетият Закон за развитието на академичния състав в Република България от 3 Април 2018г. (в сила от 4 май 2018 г.) спира разкриването на нови работни места за преподавателите във висшите училища за период от минимум 6 месеца (възможно е този период да бъде и по-голям, например около една година), през който период трябва да бъде приета подзаконовата нормативна уредба (наредби, правилници и пр.). разкриването на нови специалности е свързано с тяхната акредитация от Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА), за което също е необходим дълъг период от време. разкриването на нови специалности в техническите науки зависи по-скоро от цялостната политика в областта на образованието, а не от изпълнението на ОП „НОИР“. механично увеличение на броя на студентите в съществуващите специалности е трудно постижимо, тъй като обучението по

		техническите науки изисква обикновено разполагането на необходимите зали със съответната техника.
Финансови индикатори в рамката на изпълнението		
Финансов индикатор по приоритетна ос 2	Увеличаване на крайната цел от 245 111 757,05 евро на 258 012 377,00 евро	Крайната цел отразява общата стойност на приоритетна ос 2 и 3, в съответствие с чл. 5(2) от Регламент 215/2014.
Финансов индикатор по приоритетна ос 3	Увеличаване на крайната цел от 122 417 874,00 евро на 128 860 921,00 евро	Не се налага промяна в Междинната стойност на финансовия индикатор, тъй като сбора за ос 2 и ос 3 е по-голям от целта по п+3 за 2018 г. с отразеното префинансиране от страна на Комисията.
Други		
Навсякъде в ОП, като Управляващ орган на програмата „Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“ е заменена с Изпълнителна агенция „Оперативна програма „наука и образование за интелигентен растеж“		С Приложение № 3 към ПМС № 237 от 23.10.2017 г., обн., ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г., в сила от 1.11.2017 г. е създадена Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. Агенцията е определена за Управляващ орган на ОП НОИР.